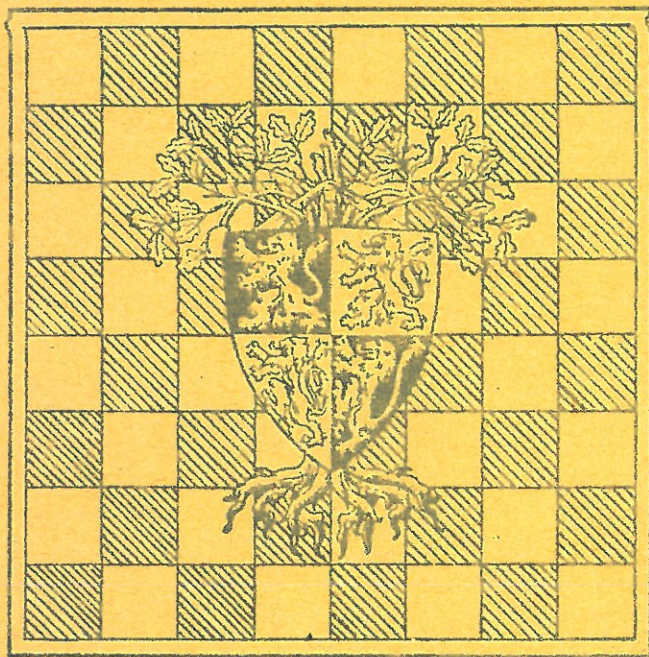

schaakvereniging waalwijk

mededelingenblad

2e jaargang nr.8 6 oktober 1977

Oprichtingsdatum van de schaakvereniging: 26 februari 1936.

Speellokaal: "De Leest", Mr.v.Coothstraat, Waalwijk (04160-34746)

Voorzitter: C.F.J. Dumoulin, Mondriaanstraat 8, Waalwijk(32030)

Secretaris: A.C.M.v. Bladel, Dr.Colijnstraat 17, Waalwijk(35176)

Penningmeester: D. Pullens, Scorpius 51, Loon op Zand (04166-2186)

Kontributie kan worden voldaan door storting bij de AMRO-bank Waalwijk, rekeningnr.: 484589776 tnv D.Pullens (penningm.SV Waalwijk).

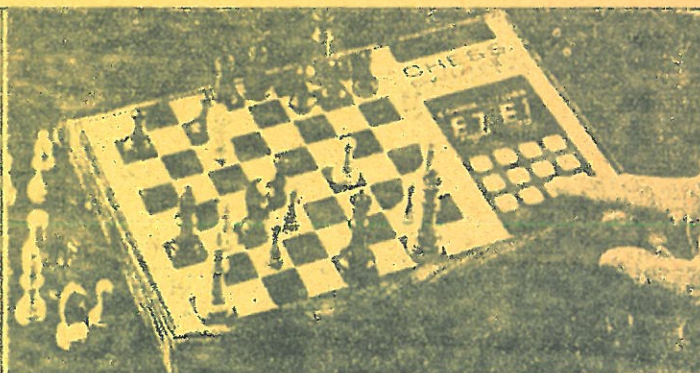
Girorekeningnummer van de AMRO-bank: 1127876.

Redactie: G. Couwenbergh, Beukenlaan 9, Waalwijk

Vaste medewerkers: C. Henstra (o.a. stencilwerk)
 H. Schaaf (ranglijst interne competitie)
 F. Slosse (ELO-ranglijst)
 D. Pullens (o.a. schaaklessen)
 J. Nijman (1e team)
 P. Roggeband (2e team)
 B. Nootenboom (3e team)
 F.v. Belle (4e team)
 J. Groothuis (jeugd)

I N N H O U D

	Pag.
Verslag Waalwijk I (P.Kuijsten)	3
Partij Waeterschoot-Feiters	5
Verslag Waalwijk II	6
Verslag Waalwijk III	7
Verslag Waalwijk IV	8
Wereldkampioenschap Computers	9
Interne competitie	12
Oproep materiaalcommissaris	12
ELO-ranglijst	13
Jeugdschaak	13
Schaaklessen	14
Partij Brouwers-Beyers	15
Uit de krant	16
De FIDE	16
Partij Timen-Hibner (z.o.)	16
Schaken op postzegels	18
Probleemwedstrijd	20

Technische Handelsmij W.Goes uit Amstelveen brengt de Chess Challenger op de Nederlandse markt. Deze "schaaktegenstander" is in twee uitvoeringen te koop, te weten met één spelniveau: kosten f 850,- en een met drie verschillende spelniveaus: kosten f 995,- (misschien iets voor onze materiaalcommissaris Grootmeester Jan Hein Donner werd tijdens het Interpolis-toernooi betraapt op een spel schaak met de Chess-Challenger.

Het was eigenlijk geen gezicht; zo'n grote vent en zo'n nietig apparaat. Donner won overigens niet. Evenmin trouwens als de zakschaakcomputer. Er was zelfs geen sprake van een remise. U hebt het al begrepen: die computer slaagde er op de een of andere manier in onklaar te raken. Het terecht commentaar van Donner: "Ik heb dat ding met mijn machtig brein stuk geschaakt".

Uiterste inleverdatum kopij en oplossingen problemen: 20 oktober 1977.

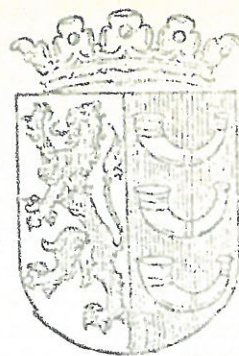
Waalwijk I Verslag Eindhoven III - Waalwijk I

De externe competitie werd dit jaar - ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de N.B.S.B. - geopend met een "happening". Het gehele wedstrijdprogramma werd op 17 september uitgevoerd in "Het Turfschip" te Breda.

's Morgens voor dag en dauw, althans naar mijn begrippen, vertrokken uit Waalwijk vier teams naar Breda als gold het een schoolreisje. Ikzelf was ingedeeld in de "eend" van Tony van Bladel (een speler uit het tweede team). Over de wagen trouwens niets dan goeds, hij loopt elk jaar soepeler. Tony weet echter in elke stad een zogenaamde "gerichtere weg", zodat wij als laatste op de plaats van bestemming arriveerden.

"Het Turfschip" gonsde als een bijenkorf; het puikje van de Brabantse Schaakelite gaf akte de presence. Na de "volkstelling" bleek echter dat schakers langslapers zijn, want meerdere teams waren incompleet en enkele teams waren zelfs in het geheel niet verschenen. Zo verscheen Eindhoven III slechts met acht man op het appèl. De heer Goudberg en ondergetekende deden onze plicht; wij verdwenen geruisloos van het toneel, ons team met een snelle 2-0 voorsprong achterlatende. Daardoor had ik de gelegenheid het terrein te verkennen en alle vier de teams bij de strijd gade te slaan. Het is een leerzaam dagje geworden, al heb ik daarvoor méér kilometers moeten afleggen dan mij lief was, want de teams speelden nogal ver van elkaar verwijderd.

Na een aantal goedbedoelde, doch slecht beluisterde openingswoorden kon de strijd beginnen en slofte ik op gezette tijden langs de Waalwijkse borden. Zo zag ik Richard op een snelle zege afstevnen. Zijn tegenstander was erg materialistisch ingesteld en pikte elk pionnetje dat hij te pakken kon krijgen, daarmee zijn eigen graf gravende. In een daverende koningsaanval werd hij door Richard van het bord geveegd. (deze partij staat, uiteraard, ook in dit blad, red.) Wilbert Schreurs won na goed spel de kwaliteit en wikkeld keurig af naar een gewonnen stand (4-0). Wim Postema heeft zeer slim gespeeld. In de opening gaf hij zijn tegenstander met gulle hand een pion cadeau en suste hem zo in slaap. In de wild-west opvoering, die daarna volgde slaagde hij er in zijn tegenstander op een vals spoor te zetten, om vervolgens de rollen om te keren en de winst te pakken. Een psychologisch meesterwerk van de eerste orde. Waarom moet die man zo nodig wiskunde studeren? (5-0) De tegenstander van Rien de Wit zag zoveel stukken om zijn koningsveste verschijnen, dat hij bijna van zijn stoel viel. Zijn koning werd dan ook spoedig tot aftreden gecoopt. (6-0) Intussen hadden Dorus Pullens, Cees Henstra en

EINDHOVEN

Joop Reiber hun partijen remise gegeven. Zij vonden -terecht- dat géén onaanvaardbare risico's mochten worden genomen (zéér verstandig). Jos Nijman zat inmiddels in troebel water te vissen; helaas de vis beet niet en deze partij ging dan ook verloren, zodat de wedstrijd eindigde in een $2\frac{1}{2}$ - $7\frac{1}{2}$ overwinning voor Waalwijk. Intussen had ik al ontdekt dat de consumpties, gezien de prijzen, met winst werden verkocht en dat de wedstrijdleider om stilte maande bij de borden van de KNSB-teams (hetgeen inhoudt dat Brabanders het best spelen, bij de grootst mogelijke herrie). Overigens had de Brabantse Schaakbond voor een heel leuke attractie gezorgd door tijdens de wedstrijd, in een andere zaal, voor wat vertier te zorgen middels het optreden van een Poolse dansgroep (afstammelingen van oudstrijders uit de 2e wereldoorlog, die na het beëindigen daarvan zich in Nederland hadden gevestigd) en ene Dimitri van Toren. Hiervan heb ik niets gezien en mij is ook niemand bekend die dit optreden heeft gadegeslagen. Niemand wist met zekerheid of zij werkelijk zijn opgetreden. Op regelmatige tijden bezocht ik mijn makkers van het tweede team. In prima conditie gebracht door de nimmer aflatende zorg van teamleider Piet Roggeband werd het tenslotte een royale 6-2 overwinning. Hans Schaaf aan het eerste bord trok na een wild gevecht aan het langste eind. Boze tongen beweren dat de zege aan een zijden draadje heeft gehangen, maar wie het laatst lacht, lacht het best moet je maar denken. Ivo van de Gouw boekte een vlotte overwinning en Erik Rutten nam het zekere voor het onzekere en maakte remise. Jan Pul lens jr. won zoals gewoonlijk en Tony van Bladel stond bij het afbreken glad gewonnen (hij nam echter wéér niet de kortste weg). De wedstrijd werd in goede harmonie gespeeld. Vechtpartijen deden zich niet voor. Integendeel, toen een speler, in gedachten verzonken, een volle kop koffie over zijn (overigens verloren) stelling uitgoot, werd hem door de tegenstander een hagelwitte zakdoek verstrekt. Bij elke andere sport zou een dergelijk incident zijn ontaard in een ordinaire knokpartij. De tegenstander van ons derde team had verstek laten gaan. Er werd vriendschappelijk gespeeld tegen een andere tegenstander. De Nootenboom-boys wonnen met 7-1 en Bas zou Bas niet zijn als hij niet voor een verrassende stunt zorgde door het winnen van een schaakklok. Waar een ander team een heel jaar voor moet zweegen werd door het derde team in één middag klaargespeeld. De grootste verrassing was voor mij de $4\frac{1}{2}$ - $3\frac{1}{2}$ overwinning van ons vierde team onder leiding van Ben van Riel. Dit had niemand verwacht. Een half uur voor het einde zag het er nog niet naar uit. Ik moet de overwinning dan ook toeschrijven aan de betere lichamelijke conditie van onze spelers. Daar ik direct na de wedstrijd bek-af naar huis ging, kan ik over de receptie niets verhalen, maar ik stel er wel prijs op te verklaren dat Tony van Bladel mij langs de absoluut kortste weg naar huis heeft vervoerd.

Uitslagen 1e k sse NSSB:			De stand na de 1e ronde:		De opstelling voor 8-10-1977:	
Baronie II	- d4	3½ - 6½	1. Waalwijk	2 7½	1. R. Westerschoot	
Eindhoven III	- Waalwijk I	2½ - 7½	2. d4	2 6½	2. D. Pullens	
Woensel I	- O.S.V. I	4 - 6	3. DAF	2 6	3. W. Schreurs	
H.M.C. II	- D.A.F. I	4 - 6	3. OSV	2 6	4. J. Nijman	
			5. HMC II	0 4	5. W. Postema	
			5. Woensel	0 4	6. C. Henstra	
De eerstvolgende wedstrijd is op			7. Baronie II	0 3½	7. N. de Wit	
8 oktober 1977 thuis tegen Woensel.			8. Eindhoven III	0 2½	8. B. Reiber	Res.:
Aanvang: 14.00 uur in "De Leest".					9. P. Kuijsten	H. Schaaf
Afschrijvingen bij B. Reiber, Plateaanstraat 6, Waalwijk tel. 39014					10. M. Goudberg	A.v. Bladel

EXTERNE COMPETITIE BREDA 17-9-1977 (14 Turfschips) Eindhoven 3 - Waalwijk 3 rond 3

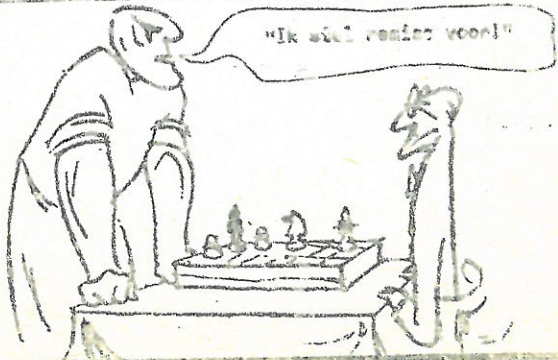
Wit: R. Westerschoot   Zwart: C. Feiters   Opening: Konings-Indisch - Sämisch variant.

Commentaar van de wit-speler.

1. e4 Pf6
 2. e4 g6
 3. Pf3 Lg5
 4. e4 d6
 5. f3 0-0
 6. Lc3 Pbd7   Anders mogelijkheden zijn: e5, Pcd6, b6 of e5
 7. Dd2 c5
 8. g5 e6
 9. h4 Pf5
 10. 0-0-0 b5!   Correct pionoffer; na ob5: ab5: 12.Lb5: La6 13.La6: Ta6: 14.Dc2, Dc5 krijgt zwart het initiatief.
 11.Lh6 bc5??   Dit is niet best, veel beter is Dc5 met de dreiging b4!
 12.Lg7: Kg7:
 13.h5 gh5??   Natuurlijk is 13.-, Ph5: beter   14.g4, Pf6   15.Lh6+ en zwart kan nog voordeden.
 14.g4! h6   Min of meer gedwongen, want er dreigt g5
 15.g5! hg5:
 16.Dg5:+ Kn7
 17.f4! Tg8   Zwart heeft geen alternatief meer!
 18.Th5:- Ph5:
 19.Dh5:+ Kg7
 20.fg5: Kgf???   Een regelrechte blunder, die spoedig gevolgen heeft. De situatie is na d5: echter eveneens hopeloos.
 21.e6 fe6:   Gedwongen! Na f6 volgt mat door Df7.
 22.Lh3   Zwart geeft op; er dreigt namelijk Tf1 hetgeen niet te pareren is.

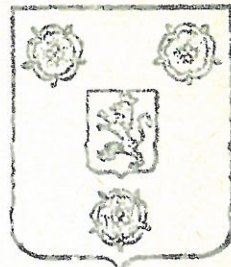
geïsoleerde pion

Waalwijk II Verslag Waalwijk II-de Pion II

De eerste klap is een daalder waard! Met dit oeroude spreekwoord in het achterhoofd zetten de spelers van het 2e team zich achter de borden in hun eerste wedstrijd in de derde klasse tegen de Pion II uit Roosendaal. En waarachtig..... zij maakten het nog waar ook! Als ervaren koele killers liepen zij over hun, toch al enige jaren in de 3e klasse meedraaiende tegenstanders (vorig seizoen werd dit team 6e in de 3e klasse A met 5 punten en 28½ bordpunt) heen en boekten een glorieuze overwinning van voorlopig 5-2 (wordt volgens de prognose 6-2).

ROOSENDAAL

E. Rutten opende de score na 2 uur spelen door rustig remise schuiven aan bord 8. J. Pullens jr. was een half uur later ook klaar met zijn partij waarin de stukwinst in de opening doorslaggevend bleek voor een vol punt. Vervolgens kwamen er nog drie punten binnen door toedoen van H. Schaaf (enigszins gelukkig en ondanks een op hol gedreven koning), C. Brouwers (volgens het bekende degelijke stramien) en een erg fraaie overwinning van I. v. d. Gouw. Tegen afbrekenstijd kwam J. Keersmaekers remise overeen en moest P. Roggeband de enige nul incasseren (was het de spanning of het feestgedruis?). Tenslotte werd besloten de partij van A. v. Bladel aan bord 2 voor arbitrage in te sturen. De tegenpartij claimt remise, wij uiteraard winst omdat er dat zeker in zit. In dat geval wordt het dus een royale 6-2 overwinning.

Uitslagen 1e ronde: Schavo I - Z.S.V. I 4 - 3 (voorl.)
 BSV II - Breda-N II 4 - 4
 Wolstad III - Caïssa I 2½ - 5½

De eerstvolgende competitiewedstrijd vindt plaats in Geertruidenberg, alwaar wij dienen aan te treden tegen Caïssa I, dat eveneens al een wedstrijd gewonnen heeft. Speelzaal: Rest. "De Veste", Stadsweg, G-berg. Aanvang 14.00 uur. Vertrek per auto van "De Leest" om 13.30 uur.

De stand na de 1e ronde:

1. Waalwijk II 2 6
2. Caïssa G-berg I 2 5½
3. Schavo I 1 4 *)
4. Breda-N. II 1 4
5. B.S.V. II 1 4
6. Z.S.V. I 0 3 *)
7. Wolstad III 0 2½
8. de Pion II 0 2

*) met 1 afgebroken partij.

De opstelling voor 8 oktober 1977:

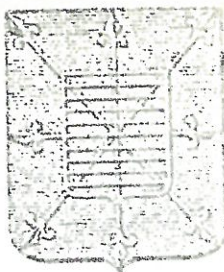
1. H. Schaaf
2. A. v. Bladel
3. J. Keersmaekers
4. C. Brouwers
5. P. Roggeband
6. I. v. d. Gouw Res.:
7. E. Rutten G. Couwenbergh
8. F. Slosse J. Duquesnoy

Afschrijvingen (zo spoedig mogelijk) bij teamleider P. Roggeband,
 Hollandsingel 31
 (tel. 35826) Waalwijk

Waalwijk III Verslag Waalwijk III-ODI II

De eerste mededeling, die we te horen kregen in het Turfschip was, dat onze tegenstander Dorst zich die avond tevoren uit de competitie had teruggetrokken. Daar stonden we dan met al onze opgepepte energie. Als troost had de NBSB nog een andere ploeg, die net als wij géén tegenstander had, tegen elkaar laten spelen met als inzet een schaakklok. Nou, met de nieuwe materiaalcommissaris in ons midden, waren we wel verplicht er eens goed voor te gaan zitten.

UDEN

Het eerste bord was al snel een overwinning voor ons: met een schitterend gespeeld "Wegblijfgambiet" scoorde B.Nootenboom 1-0. Door deze tactische overwinning van B.Nootenboom had Joost Duquesnoy alle mogelijkheden om aan bord 8 zijn tegenstander enig theoretisch onderricht te geven, maar benutte dit niet langer dan 21 zetten; 2-0. In een goed gespeelde Siciliaan won J.Pullens sr. in de 15e zet een paard en na een uur spelen was ook dit varkentje gewassen; 3-0. C.Dumoulin aan bord 4 onderschatte zijn tegenstander onder andere door de gunstige stelling van de andere Waalwijkse spelers en moest 'n stuk geven voor twee pionnen. Dit bleek niet voldoende en tekende voor één van de vier nederlagen die de 4 Waalwijkse ploegen in totaal leden; 3-1. G.Couwenbergh kreeg tot zijn verbazing en genoegen een Schotse partij voorgeschoteld, nadat deze juist in het laatste mededelingenblad door hemzelf uitgebreid behandeld werd. Heel rustig werd deze partij dan ook naar een goed einde gebracht; 4-1. C.Kuijs aan bord 7 was het aan zijn functie verplicht de buit volledig veilig te stellen en won in een Italiaanse partij, waar hij in de 11e zet een pion won en na 34 zetten de partij. J.Groothuis aan bord 7 en F.Slosse aan bord twee gaven hun tegenstanders ten slotte ook het nakijken en brachten de eindstand op 7-1. ODI II was nochtans geen kleine jongen want vorig seizoen werden ze in hun poule, 4e klasse E, 3e met 10 punten en 32½ bordpunten. In de poule van Waalwijk III werden nog de volgende partijen gespeeld: Dongen II - d4 III 1½ - 6½

de Pion IV - Baronie V 0 - 8

Stille Kracht-Raadsheer 5½ - 2½

De stand na de 1e ronde:

4e Klasse B NBSB

1. Baronie V	1	2	8
2. d4 III	1	2	6½
3. De Stille Kracht	1	2	5½
4. Raadsheer	1	0	2½
5. Dongen II	1	0	1½
6. Waalwijk III	0	0	0
7. De Pion IV	1	0	0

De opstelling voor 6 oktober (uitwedstrijd) tegen De Variant (Bodegas de Blaauwe Kei, Erasmuspl.1, Breda)

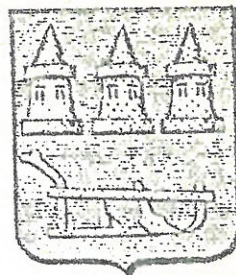
1. J.Duquesnoy	We vertrekken bij "De Leest"
2. G.Couwenbergh	om 13.15 uur per auto.
3. C.Dumoulin	
4. J.Pullens sr.	
5. J.Groothuis	
6. C.Kuijs	Reserves:
7. J.v.Mulden	E.Hopgüler
8. B.Nootenboom	R.Heinen

Afschrijvingen bij B.Nootenboom, van Lovenlaan 32, Waalwijk tel. 32819.

Waalwijk IV Verslag Oude Toren I- Waalwijk IV

Op 17 sept. is dan de dag aangebroken, dat het vierde zijn debuut gaat maken in de 4e klasse C van de NBSB. Dit gebeurt dan tegen Oude Toren uit Berkel-Enschot, dat vorig jaar 6e werd met 5 punten uit 7 wedstrijden en 25 bordpunten en dat in de poule waar Waalwijk II kampioen werd. Dit zou dus de wedstrijd moeten zijn, waaruit zou moeten blijken of Waalwijk IV zich in zijn poule zou kunnen handhaven of dat het dit jaar even moeilijk zou gaan als in het seizoen 1973/1974 toen het derde van start ging. Vol spanning hoopten we op

BERKEL-ENSCHOT

een klein succes, aangezien de meeste spelers al enige ervaring in de externe competitie hadden en teamleider B.v.Riel enige jaren te rug eveneens teamleider was van het tweede team. De zenuwen hadden we al snel in bedwang doordat de tegenstander van B.v.Riel op bord 7 zodanig zat te blunderen, dat de partij al na zo'n drie kwartier al geheel verspeeld was. Daarna duurde het wel even voor v.Belle de stand op 2-0 bracht. Na pionwinst in de opening wist hij het middenspel gaaf door te komen en manoeuvreerde zodanig, dat stukkenwinst onvermijdelijk werd. Van Enthoven zag te laat in dat het offensief van zijn tegenstander inderdaad door kon slaan en moest na lange tijd een gelijk opgaande strijd te hebben gestreden, opgeven: 2-1. T.Meyer verspeelde de partij in het middenspel na goed uit de opening te zijn gekomen en hoewel hij hardnekkige tegenstand bleef geven was een nederlaag onvermijdelijk en de strijd was in het totaal weer geheel open: 2-2. Met de remise van L.Goossens bleef de stand in evenwicht; 2½-2½ en toen H.Pullens in een totaal verloren stand (zijn tegenstander had mat in 3 kunnen geven) toch nog wist te winnen werd de stand ineens weer 3½-2½ in ons voordeel. De partijen van E.Hepgüler en J.v.Hulten stonden allebei zéér riant, maar vanwege het totale resultaat werd het zekere voor het onzekere genomen en werd tot remise overeengekomen, zodat Waalwijk IV zijn eerste competitiewedstrijd met een 4½-3½ overwinning afsloot.

F.v.Belle.

Uitslagen 4e klasse C NBSB

Schave III - Wolstad IV 3½ - 3½
Oude Toren - Waalwijk IV 3½ - 4½
Vlijmen II - Schaakmat 3 - 4
d4 IV - Gambiet II 5 - 3

De eerstvolgende wedstrijd is op
8-10-1977 thuis tegen Vlijmen II
Aanvang: 14.00 uur in "De Leeuw"

De stand na de 1e ronde:

1. d4 IV 2 5
2. Waalwijk IV 2 4½
3. Schaakmat 1 4 1)
4. Schave III 0 3½ 1)
5. Wolstad IV 0 3½ 1)
6. Vlijmen II 0 3 1)
7. Oude Toren 0 3½
8. Gambiet II 0 3

De opstelling voor 8-10-1977:

1. E.Hepgüler
2. H.Maukens
3. L.Goossens
4. T.Meyer
5. F.v.Belle
6. M.v.Endhoven
7. B.v.Riel
8. H.Pullens

Reserves:
L.v.Gelder
J.Smulders
E.Vreeling
R.Heinen

1) met 1 afgebroken partij.

Afgeschrijvingen bij B.v.Riel, de Jonghestraat 12, Waalwijk tel. 34177

Door: Ir. B. Swets uit Venray; publicatie uit "De Automatisering-gids" van 22 september 1977.

Het meer grote computersystemen, dan er in Nederland te vinden zijn, is deze maand in Toronto het tweede wereldkampioenschap computerschaken gehouden. Deelnemers waren de huidige wereldkampioen, het door een Russisch team ontworpen programma Kaissa, de vier best geplaatsten uit de laatst gehouden Amerikaanse kampioenschappen, de vier best geplaatsten uit de Europese kampioenschappen, waaronder mijn programma BS'66'77 en de drie best geplaatsten uit de Canadese kampioenschappen. Voor diegenen, die zich afvragen: "Wat is computerschaken?", het volgende: Computerschaken is een van de belangrijkste gebieden van het onderzoek naar artificial intelligence. Hierbij tracht men in eerste aanleg te achterhalen, wat intelligentie en creativiteit bij een mens nu eigenlijk is, om daarna daarvan een model te maken dat getest kan worden op een computer. Het schaakspel bevat voldoende elementen, die een beroep doen op het intellect en de creativiteit van de speler, terwijl door een beperkt aantal spelregels het gebied, waarop dit intellect en deze creativiteit toegepast moeten worden, duidelijk afgebakend is. Deze eigenschappen maken het schaakspel bij uitstek geschikt als proefobject voor de toepassing van artificial intelligence. Het streven van de ontwerper van computerschaakprogramma's is er dan ook op gericht een zodanig programma te ontwikkelen, dat geen onderscheid meer opgemerkt kan worden tussen een door de computer gespeelde partij en een goede schaakspeler gespeelde partij.

Voordat de eerste schaakprogramma's waren ontwikkeld, werd er eigenlijk vrij licht over gedacht. Het bleek echter al vlug, dat het denken van de schaker niet zo gemakkelijk in enkele vuistregels samen te vatten was. De laatste jaren zijn er echter grote eerdereingen gemaakt op dit gebied. Daardoor is de volgende ontwikkeling mogelijk geworden. Wanneer een mens tegen een computer schakt, blijft er een menselijk element in de gespeelde partij aanwezig. Door nu computerprogramma's tegen elkaar te laten schaken en voorts elk menselijk ingrijpen gedurende het toernooi te verbieden, zijn de programma's volledig op zichzelf aangewezen en wordt duidelijk in hoeverre de ontwerpers erin zijn geslaagd te simuleren een menselijke schaakspeler te simuleren. Tijdens een partij gelden dezelfde reglementen, die ook voor menselijke toernooien gelden. De computers hebben dus ook voor de eerste 40 zetten 120 minuten bedenktijd. Zo zijn deze toernooien ontstaan, waarin de volledige capaciteit van de grootste computersystemen ter wereld dagenlang wordt benut voor een zo goed mogelijke simulatie van een schaakspeler. Of simulatie van een ander menselijk gedrag gemakkelijker of moeilijker is dan van dat van een schaakspeler, zal de toekomst moeten leren.

PROGRAMMA-ONTWIKKELING

Het de ontwikkeling van mijn schaakprogramma ben ik in 1966 begonnen tijdens mijn studie, of beter gezegd, in plaats van mijn studie. Na mijn afstuderen heeft het vele jaren, dik onder het stof, in de kast gelegen. Het eerste wereldkampioenschapstoernooi in 1974 in Stockholm heb ik gemist, omdat ik er pas veel later van hoorde. Gelukkig is het laatste jaar door de hulp van prof. van Dijk en prof. Lombaers, die computertijd op de rekenmachine van de Technische Hogeschool te Delft beschikbaar stelden, mogelijk geworden het programma aan te passen aan de eisen van de tijd en mee te doen met het Europese en wereldkampioenschap.

In de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie wordt het onderzoek naar artificial intelligence en het computerschaken serieus en professioneel aangepakt. Universiteiten en computerfabrikanten zijn geïnteresseerd met projecten op dit gebied. Duidelijk verschillend van de houding in Europa, waar op veel plaatsen artificial intelligence en computerschaken hooguit gezien wordt als interessante nevenactiviteiten. Hoe serieus en professioneel men er elders over denkt zal hopelijk uit dit verslag duidelijk worden.

GROTE SYSTEMEN

De deelnemers hadden zich voorzien van de grootste en snelste computersystemen. Niet alleen had men een groot systeem, waarop gespeeld werd, maar in de meeste gevallen werd eenzelfde systeem in gereedheid gehouden, voor het geval de eerste computer uitviel. Voor meer dan 300 miljoen gulden aan apparatuur was tijdens het toernooi uitsluitend voor het schaken in gebruik of werd in reserve gehouden, onder andere tweemaal een Control Data Cyber 176 op de thuisbasis van Control Data te Eden Hills, Minnesota, een CDC 6600 en een 6400 te Toronto en Hamilton, zes maal een Andahl 470, waarvan twee op de thuisbasis van de Andahl corp. in Sunnyvale, California, acht maal een IBM 370.

verspreid over de Verenigde Staten en Canada. De meest verafgelegen IBM 370/168 bevond zich op het Atomic Research Centre te Harwell, Engeland. Voorts een Univac 1110 op de thuisbasis van Sperry Univac te St. Paul, Minnesota. Ook het Sowjet team had voor deze wereldkampioenschappen de beschikking over een snelle IBM 370/168. Al deze systemen waren gedurende het toernooi met een direkte lijnverbinding verbonden met de toernooizaal in Toronto. Voor de deelnemers in München, West-Duitsland en Harwell, Engeland, werd op het laatste moment afgezien van de geplande kunstmaanverbinding en gedurende drie dagen teruggevallen op de gewone onderzaskabelverbinding. Ook de afstand Toronto Californië, 4500 km, is iets waar je je als Europeaan vlug op verkrijkt. Toch werden al deze systemen aangesloten en alles bleek perfect te werken. Toch is dit de manier waarop men daar een computerschaaktoernooi organiseert. De belangstelling was dan ook overweldigend. Doorlopend waren meer dan 500 mensen getuige van het opgevoerde spektakel, veel meer belangstelling dan voor menselijke kampioenschappen. Gekonfronteerd met al dit computergeweld, stond ik voor de noodzaak op korte termijn ook een zwaargewicht-computer te vinden voor het toernooi. Gelukkig bleek Datacrow Ltd. een van de grotere computerserviceorganisaties in Canada met een computercentrum waar drie systemen IBM 370/168 naast elkaar staan opgesteld, mij voor het toernooi een volledige 370/168 ter beschikking te willen stellen. Bovendien werd een tweede als reserve achter de hand gehouden. Zonder de enorme steun van de Datacrow-organisatie zou het toernooi voor de Nederlandse deelnemer als geëindigd zijn geweest voor de eerste zet gedaan was. Restte mij nog alleen de taak binnen twee dagen mijn systeem te konverteren van de tien jaar geleden gebruikelijke stand-alone operation met operatorconsole commands naar volledige TSO, met inbegrip van een automatische restartprocedure van het ene systeem naar het andere. Precies drie uren, voor het toernooi begon, kon de eerste toetrun gestart worden. Alles werkte. Ook de automatische restart. Binnen 20 seconden nadat systeem 1 uitviel, nam het tweede systeem over, waarbij alle door systeem 1 opgebouwde tabellen en twintig megabyte schaakgegevens intact werden gelaten. Wat hardware betrof, stond ik vanaf dat moment op hetzelfde peil als de meeste deelnemers. Of de schaakkracht van mijn programma ook op hetzelfde peil stond, zou binnen een paar uur blijken.

KAMPIOENSKANSEN.

Sinds de vorige wereldkampioenschappen Stockholm 1974, is het peil van de programma's enorm gestegen. Zeven deelnemers aan deze kampioenschappen waren ook in Stockholm van de partij geweest en allemaal meenden ze grote vorderingen gemaakt te hebben. Bleef de vraag wie relatief de grootste sprong voorwaarts gemaakt had. Volkomen onbekend was bijvoorbeeld, hoe ver het Sowjet team was gevorderd met hun programma Kaissa. Men bleek in totaal 25 manjaar research en ontwikkeling besteed te hebben aan dit project. Zou dit voldoende zijn voor de eerste plaats?

Ook met dergelijke hulpmiddelen is het echter een illusie dat men een redelijke partij schaak zou kunnen afleveren door domweg zoveel mogelijke zetten te analyseren. Een menselijke schaker werkt ook niet zo en de huidige schaakprogramma's doen dat eveneens niet. In veel opzichten begint het vertoende spel op het menselijke te lijken al blijven er verschillen aan te wijzen. In de partij tussen het Russische Kaissa en de Amerikaanse Duchesne gaf Kaissa op het eerste gezicht onnodig een toren weg. Bij analyse achteraf bleek elke andere voortzetting een uiterst venijdige matcombinatie van vijf zetten diep op te leveren, die niemand in de zaal had gezien. Een menselijke speler zou in zo'n geval met een "stalen" gezicht doorspelen, in de hoop dat de tegenpartij het ook niet in de gaten heeft, maar zover door de wol geverfd zijn schaakprogramma's nog niet....

Dit gebrek aan boerenlimheid heeft Kaissa de toernooi-overwinning gekost.

Ook Botwinnik was in Toronto aanwezig. Onder zijn leiding is een ander Russisch team bezig een schaakprogramma te ontwikkelen dat gebaseerd is op zijn inzichten. Hieraan is tot nu toe dertien manjaar besteed aan research en ontwikkeling. Toch vond Botwinnik, dat het nog niet af was en zag hij af van deelname in Toronto.

Vrijwel alle deelnemers bleken op de een of andere manier iets bijzonders te hebben ingebouwd in hun systemen. Tijdens de installatie van de systemen en het uittesten van de verbindingen, werden door alle deelnemers demonstraties gegeven van de bijzonderheden van hun systeem. Het bleek hierbij, dat het programma Chess 4.0C verruime het grootste aantal posities geëvalueerde, voor tot een definitieve zet besloten werd, namelijk 4.000.000. Ter vergelijking: mijn programma komt naar tot 150 posities voor een definitieve zet. Om met een naar verhouding zo gering aantal geëvalueerde posities toch redelijk te schaken, brengt de noodzaak van een heel goede evaluatiefunctie met zich mee. Als demonstratievoorbeeld heb ik het volgende bekende "mat in zeven" gebruikt. In Delft vond mijn program-

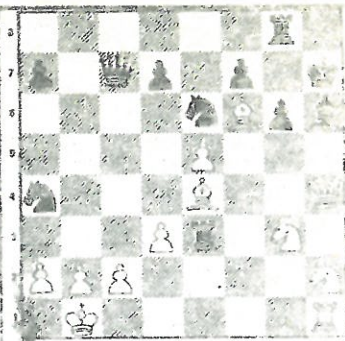
na in 45 seconden de oplossing; in Toronto op een snellere machine in 26 seconden, alle varianten inbegrepen. Om deze uitvoering te vinden, behoeft het programma slechts vijftig posities te evalueren. Vele deelnemers beproefden hun geluk op de zetting. Kafsa bleek het nog sneller te kunnen, namelijk in 16 seconden. Voor Chess 4,6 bleek het buiten het bereik van de mogelijkheden te liggen of minstens een uur te duren. Wanneer U de oplossing niet zo vlug ziet, hoeft U zich nog niet te schamen. Men moet zo ongeveer grootmeester zijn, om de oplossing te vinden binnen vijf minuten. Toch ben ik van mening, dat men, om een kans te hebben in een volgend toernooi, een dergelijk probleem binnen twee seconden opgelost moet hebben. Zo snel gaat de ontwikkeling in artificieel intelligentie en het computerschaken. Of computers dan nog beschouwd kunnen worden als middelmatige schaakspelers, mag U zelf beoordelen.

Tijdens het toernooi bleek, dat het spelen van een partij tijdens een wereldkampioenschap iets heel anders is dan het oplossen van ingewikkelde partijstanden uit diagrammen. Door gebrek aan tegenstanders heeft mijn programma, inclusief het Europees en wereldkampioenschap in totaal slechts negen volledige partijen kunnen spelen. Hiervan zijn er vijf in remise geëindigd. Alle Amerikaanse deelnemers hebben meer dan duizend partijen gespeeld met de versie waarmee ze een toernooi ingaan. Dan zijn de meeste kinderziekten er wel uit. In de toernooipraktijk bleek het zoeken naar snelle matwendingen niet de meest lonende strategie te zijn. Het leverde wel enkele partijen op, tweemaal het Albin tegengambiet en eenmaal het Blackmar Diemer gambiet. Door deze openingenkeus liet echter geen enkele tegenstander zich verrassen. Alle programma's zijn tegenwoordig zo goed, dat ze zich door geen enkele combinatie, die minder dan vier of vijf zetten diep is, laten verrassen.

Nadat de officiële partijen geëindigd waren, werd door de nieuwe kampioen Chess 4,6 demonstratie-schaakpartijen gespeeld tegen belangstellenden uit de zaal. Hierbij golden de volgende regels: De computer heeft voor elke zet precies vijf seconden bedenktijd, terwijl de menselijke tegenstander voor de gehele partij vijf minuten mag gebruiken. Onder toernooikondities was de bedenktijd drie minuten per zet. Dit was de oorzaak, dat de uitdaging in het begin niet helemaal serieus werd genomen. Totdat bleek, dat gerenommeerde sterke schaakspelers niet tegen Chess 4,6 waren opgewassen. Hierna kwamen in snel tempo steeds sterkere schakers naar voren om het ook eens een keertje te proberen. Ze verloren allemaal. Chess 4,6 bleek pas te stoppen door enkele aanwezige internationale meesters, waaronder Lawrence Day, met een ELO-rating van 2400 of meer. De Schotse meester David Levy, die al in 1968 een bedrag van 1250 Britse ponden uitloofde voor een computerprogramma dat hem kon verslaan, mag wel oppassen. Dit voorjaar heeft hij Chess nog verslagen, maar het gaat er op lijken, dat hij zijn geld binnenkort kwijt is. Sommige kringen in Amsterdam, die zich de laatste tijd nogal negatief hebben uitgelaten over het computerschaken, gaan er nu hopelijk anders over denken. Op de laatste dag van het toernooi is in Toronto opgericht de Internationale Computer Chess Association (ICCA), waartoe alle aanwezige deelnemers toegetreden zijn. Kontaktadres voor Europa: Ir. B. Swets, Chopinstraat 65, Venray. De ICCA is niet beperkt tot de deelnemers aan de huidige toernooien. Ook diegenen, die aan een schaakprogramma werken, maar nog niet in een toernooi hebben kunnen uitkomen, kunnen tot de associatie toetreden.

De volgende wereldkampioenschappen zullen in 1980 gehouden worden. Eerst enkele dagen in Tokio, waarna een week pauze gehouden wordt om het toernooi dan voort te zetten in Melbourne. Gezien deze tijd en lokatie verdient het waarschijnlijk overweging bij voldoende belangstelling op kortere termijn met een open Europees toernooi uit te komen. Belangstellenden met ideeën over de organisatie van een dergelijk toernooi zijn van harte welkom.

Ir. B. Swets

Bovenstaand probleem (mat in zeven zetten, zwart aan zet) werd door Kafsa in 16 seconden opgelost. Het bescheiden geklasseerde BS '66'76 had er 26 seconden voor nodig, toernooiwinnaar Chess 4.6 kwam er niet uit.

Oplossing: 1. Tel, Tel 2. Dec, Kd2 3. Pd4, Kd1 4. Pc3, c3 5. Tb8, Tb7 6. Tb7, Kd1 8. Pc2

Groep A		
pl.	w.	punt
1	18 W.Schreurs	35
2	14 H.Schaaf	33
3	15 M.Goudberg	32
4	16 B.Reiber	31
5	12 C.Brouwers	28
6	17 P.Kuijsten	23
7	19 D.Pullens	18
8	11 J.Keersmaekers	14
9	13 A.v.Bladel	11
9	10 M.de Wi	11
11	8 J.Pullens jr.	7
11	7 P.Foggeband sr.	7
13	20 R.Mastereenhout	0
13	9 C.Jacobs	0

Groep C		
pl.	w.	punt
1	16 T.Meyer	48
2	13 H.Pullens	45
3	19 R.Koopman sr.	44
4	14 J.Copal	28
5	18 L.Goossens	19
6	17 B.Nootenboom	18
8	9 E.Vreeling	18
8	7 F.Delvera	15
9	11 R.Makel	8
10	10 H.Gelja	7
11	15 J.Saulders	6
12	20 E.Hapgtler	0
12	12 L.v.Gelder	0
12	8 L.Pullens	0

Groep B		
pl.	w.	punt
1	19 I.v.d.Geeuw	96
2	14 H.Maukens	96
3	18 E.Rutten	27
3	12 G.Coumanbergh	27
5	17 F.Slosser	26
6	20 J.Nijmen	24
7	11 J.Pullens sr.	17
8	10 J.v.Hulten	11
8	16 J.Hol	11
10	9 C.Kuijs	10
11	7 P.v.Mierlo	9
12	15 C.Dumoulin	0
12	13 J.Groothuis	0
12	8 H.Ploer	0

Groep D		
pl.	w.	punt
1	14 R.Koopman jr.	42
2	14 M.v.Endhoven	35
3	14 F.v.Belle	28
3	14 H.Meyer	28
5	19 K.Postema	14
5	14 M.v.d.Leur	14
5	14 M.de Folter	14
8	14 S.Gelja	9
9	14 B.v.Riel	7
10	20 C.Henstra	0
10	18 J.Duquesnoy	0
10	17 J.v.Mierlo	0
10	16 R.Heinen	0
10	15 D.v.Dongen	0
10	14 H.Rietveld	0
10	14 P.Smits	0
10	14 P.v.Dijk	0

Zoals U ziet is elke groep weer onderverdeeld in drie groepen. De bovenste vier (uitgezonderd natuurlijk groep A) promoveren op het einde van elke periode naar een hogere groep. De onderste vier (uitgezonderd natuurlijk groep D) degraderen naar een lagere groep. Voor verdere bijzonderheden omtrent het wedstrijdreglement Interne Competitie dient U het mededelingenblad nr.6 van 18 aug.1977 na te slaan (pagina 16 e.v.).

De nieuwe materiaalcommissaris, C.Kuijs, stelt er prijs op, dat a l l o deelnemers aan de interne competitie, na het beëindigen van hun partij, het spelmaterieel opruimen, d.w.z. weer in de materiaalkast deponeren. Bij voorbaat dank voor uw medewerking.

					verschil						verschil
					2-6-1977						2-6-1977
1	R. Weeterschoodt	2021	+	8	1	29	F.v. Belle	1565	uit 5 part.		
2	D. Pullens	2004	-	4	2	30	J. Gomez	1562	-	31	
3	W. Schreurs	1996	+	14	3	30	P. Roggeband jr.	1562	-	31	
4	P. Kuffsten	1964	-	11	4	32	J.v. Hulten	1559	-	4	30
5	W. Postema	1947	+	10	6	32	C. Kujsa	1559	-	1	33
6	C. Henstra	1946	-	3	5	34	H. Ploem	1553	-	28	
7	J. Nijman	1901	-	6	7	35	J.v. Mierlo	1533	-	35	
7	B. Reiber	1901	+	3	8	36	P.v. Mierlo	1515	+	4	37
9	M. Goudberg	1888	+	13	9	37	A. Snaren	1506	-	38	
10	H. Schaaf	1845	+	16	10	38	R. Heinen	1497	-	39	
11	A.v. Bladel	1789	-	12	11	39	R. Koopman sr.	1494	+	22	42
12	C. Brouwers	1773	+	17	12	40	D.v. Dongen	1491	-	40	
13	M. de Wit	1760	+	30	14	41	E. Heggeler	1476	+	4	41
14	J. Keersmaekers	1745	-	9	13	42	H. Pullens	1471	+	36	50
15	I.v.d. Gouw	1734	+	37	13	43	A. Melissen	1470	-	43	
16	J. Pullens jr.	1731	+	19	16	44	L. Goossens	1468	+	3	44
17	C. Jacobs	1724	-	15		45	T. Meyer	1465	+	14	45
18	J. Duquesnoy	1683	+	6	19	46	J. Copel	1453	+	16	49
19	P. Roggeband sr.	1674	-	31	17	47	B. Nootenboom	1444	-	19	45
20	F. Slesse	1647	+	8	21	48	E.v.d. Bosch	1443	-	47	
21	E. Rutten	1643	+	4	21	49	J. Smulders	1431	-	11	46
22	J. Hol	1631	-	4	23	49	K. Duister	1431	-	51	
23	H. Meulken	1614	+	16	26	51	L.v. Gelder	1423	-	52	
24	J. Groothuis	1605	+	9	27	52	H. Snijders	1422	-	53	
25	G. Couwenbergh	1603	+	11	28	53	R. Nèkel	1388	-	26	54
26	J. Pullens sr.	1582	-	5	29	54	H. Cuijs	1339	-	51	55
27	C. Dumoulin	1578	-	25	25	55	E. Vraeling	1322	-	4	56
28	M.v. Endhoven	1570	uit 5 part.			56	F. Delvers	1312	+	8	58
						57	L. Pullens	1291	-	19	57

R. Koopman jr., v. Heely, S. Gaijs, B.v. Riel, H. Meyer, M.v.d. Leur en H. de Folter staan nog niet op deze ratinglijst, omdat zij nog geen 5 partijen gespeeld hebben. Ditzelfde geldt voor H. Rietveld, P. Smits en P.v. Dijk.

JEUGDSCHAAK

Ook voor de jeugd is het schaken weer begonnen. De interne competitie heeft echter nog zo weinig partijen achter de rug, dat het nog geen zin had hiervan een overzicht te geven. Daar wachten we dus mee tot het volgende mededelingenblad.

Op zaterdag 22 oktober 1977 worden de eerste voorronden om het persoonlijke kampioenschap van Noord-Brabant verspeeld.

Wat betreft het district 's-Hertogenbosch wordt deze ronde gespeeld in "De Leest"; een thuiswedstrijd dus. Er worden zo'n 36 deelnemers verwacht.

Er wordt gespeeld in drie categorieën; 1e categorie - tot 13 jaar
2e categorie - tot 16 jaar
3e categorie - tot 20 jaar

SCHAAKLESSEN DOOR D. PULLENS

Nog een keer: Wit: T. Petrosian - Zwart: R. Fischer
2e partij kandidatenmatch 5-10-1971,
Buenos Aires.
Opening: Grünfeld-Indisch.

Ik vind de partij Petrosian-Fischer in het vorige mededelingenblad zeer oppervlakkig geanalyseerd. Met medewerking van Euwe, Mednis, Suetin en Petrosian gaan we de partij eens opnieuw bestuderen.

1. d2-d4 Pg8-f6
2. c2-c4 g7-g6
3. Pb1-c3 d7-d5
4. Lc1-f4 Lf8-g7
5. e2-e3 e7-e5
6. d4xe5 Dd8-a5
7. Te1-e1 Pf6-e4 666n huisvlijt, maar theorie.
8. c4xd5 Pd4xe3
9. Dd3-d2 Dd5xe2
10. b2xe3 Dd2-e5
11. Lf1-e4 Pb6-d7

12. Pg1-e2 Pd7-e5 Dit is geen "psychologie", maar een valletje. Op 13. Lb3 volgt 13.-, Db5 14. Lc2, Pe4 en Dc5: met goed spel voor zwart. Overigens taxeren alle experts na Dc5: of Pe5: de stelling in evenwicht. Tegenover het witte centrum staat de vrije zwarte e-pion.

"A typical coffeeshouse-move" zegt Mednis en vervolgt: "Zo'n zet is alleen bruikbaar in vluggertjes, waar 't alleen erom gaat complicaties te schep-
pen en niet om goede zetten te doen". Zwart staat een pion achter en had die moeten heroveren met 13.-, Dc5:

13. Le4-e2 Le8-f5?

14. Lf4xe5 Lg7xe5

15. Pe2-d4!

16. .... Dd5xe5

17. Dd2-e2

18. .... f5-f4

19. e3-e4 f4xe3

20. e4-e5

21. Dc2-e4+ Ke8-f8

22. Te1-d1 Dd2-e2

23. d5-d6

24. f4!

25. f4xe3 e2xd4

26. Tf1xd1 Dh5xe5

Zwart heeft nu de kous uit een dubbelpion op de f-lijn (Pf5:) of definitief verlies van de pion.

Of 15.-, Ld7 16. e6, b6: 17. b6: + Of, vlg. Euwe: 15.-, Ld7 16. Tb1, Dc7 17. e6, b6: 18. d6: , Ld6: ? 19. Pe6: , Dd6: 20. Le5 etc.

Décentraliseert onder tempoverlies de dame. Zwart kon hier nog een goede verdedigbare stelling opbouwen en wel met: 17.-, f4! 18. ef4: Ld6 en 0-0-0. Ontpent de e-pion, valt f5 aan en bereidt e3-e4-e5 voor.

Misschien was Dc5 beter (D. Pullens)

Een prachtzet, die Fischer niet gezien heeft.

Achteraf zeggen, dat Ke8 beter was (Mednis/Suetin) vind ik flauwekul.

Verigt van Euwe: 22.-, e2 23. Td2: , Lh2: + 24. Kh2: , ef1: D 25. d6, Tg8 26. de7: +, Kg7 27. Dd4: , f6 28. Dg4: , Kh8 29. Lg8: , Tg8: 30. Td8! uit.

Aardig om te weten is, dat Petrosian 23. g3 sterker vindt.

Zwart staat verloren, maar er waren nog kleine "schwindel-kansen" met 23.-, Lh2: + 24. Kh2: , Dh5: + 25. Kg1, e2 en wit wint wel met: 26. Dd4 of 26. Td5 of 26. de7: +, niet met 26. Td3?? Waarom niet?

Vooral niet 24. fe3: , Lh2: + 25. Kf2, Tg8! en zwart wint.

27. d4-f1

Zoets wint Petrovian wsl.

27. f6

28. d4-b3 Kf8-g7

29. b3-f7+ Kg7-h6

30. dxe7 Op 30. Tag8 of 30. Thg8 volgt 31. Lb1! Blijv. 30.-, Thg8, 31. Lb1, Tg6 32. Lg6 hgb: 33. Df8+ (R. Byrne)

30. f5

31. T1xf5 De5-d4

32. Kg1-h1 zwart geeft op.

Het is beter één partij zeer intensief te bestuderen, dan 100 partijen oppervlakkig na te spelen. Leerzaam is na te gaan, waar precies de fouten zijn gemaakt en met welke voortzettingen verdediging nog mogelijk zou zijn geweest.

EXTERNE CONPETITIE 2e team Waalwijk II - De Pion II 17 september 1977 Bord 4

Wit: C. Brouwers Zwart: J. Beyers

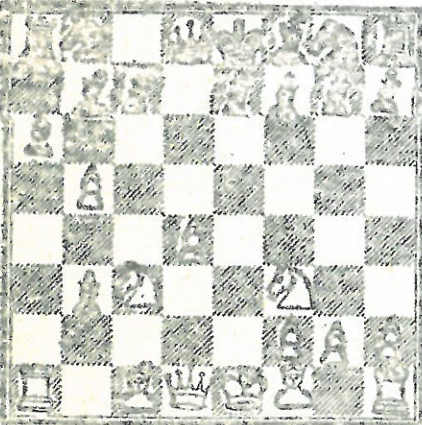
Opening: Aangenomen Damgambiet.

Inleiding: Veel "zakkers" schakkers zijn bang het Damgambiet te spelen, uit vrees een pion te verliezen. Dit hoeft echter niet het geval te zijn. In de volgende partij zullen de diverse openingsvarianten bekeken worden.

1. d4, d5 2. e4, d4: Het sannonen van het gambiet is feitelijk een vrijwillige ruil van een pion tegen een vleugelpion. Wit kan de pion meteen met d4+ terugwinnen, maar blijft dan achter in ontwikkeling. 3. Pf3, Na 3. e3 zou zwart 3.-, e5 kunnen spelen, waarbij hij vrij gemakkelijk gelijk spel krijgt bv. 4. Lc4, d4: = of: 4. d5, d4: 5. Kd1, Pe6 6. f4, f6 7. e6, Pf6: 8. Lc4: en zwart staat door zijn ontwikkelingsvoorsprong beter, hoewel hij een pion achter staat. Zwart dreigt al met Pe4 of Lg4 gevolgd door 0-0-0. Zou zwart na 3. e3 toch 3.-, b5 spelen dan wint wit de pion als volgt terug: a) 4. a4, c6 5. ab5: 6. Df3 met stukwinst b) 4. a4, Ld7 5. ab5: Lb5: 6. Pa3 of b3 In beide gevallen staat wit er beter voor.

3. -, e6? Een zinloze poging om de gambietpion toch te behouden. De clou van de stelling is, dat zwart moet proberen zijn e-pion tegen witte d-pion te ruilen. Want toe is Pf6 het beste omdat op direct e5 wit d5 leet volgen. 4. e4? Een zet die, zoals we zullen zien, moeilijkheden geeft, omdat pion e4 moeilijk te verdedigen is. Beter is e3: na b5 kan wit dan de pion als volgt terugwinnen: 5. a4, c6 6. ab5: ab5: 7. b3 (dit is steeds de points bij het terugwinnen van de pion), na de toeket kan zwart, voor het "verlies" van zijn pion op de Damvleugel, pion e4 krijgen.

4. -, b5 5. a4, Lb7 We zien het verschil met vorige varianten. Zwart geeft zijn pion terug op de damvleugel, maar krijgt pion e4. 6. b3 (ook rull op b5 komt in aanmerking). 6. -(Lc4: 7. Pe3: Lb1: na Lf3: Df3: hangt Tag8. 8. ab5: ab5: (zie diagram). Veel beter is 6.-, ab5: 9. Ta8: La3: en zwart dreigt na slaan op f3 ook pion d4 te consumeren. 9. Pe5? Beter is: 9. b6: Lc4: 10. Db3: Lf3: 11. g3: f4: 12. Db3: met de dreiging 11. Lc4: kan 12. Ta6: Ta6: 12. Kf5: 3. -, e6? Zwart ziet de bij de vorige zet genoemde dreigingen niet. Nu is deze zonder meer beslissend omdat f7 niet genoeg gedekt staat. het beste lijkt e6. 10. b6: La6: 11. Db3: Dreigt, behalve het met op f7 ook 12. La6: Pe6: 13. Ta6: Ta6: 14. Db5: 11. -, e6 Zwart ken niet beide dreigingen pareren. 12. Ta6: La6: wint gewoon een stuk, nu kan zwart er nog voordelig van af komen met twee stukken tegen een toren. 12. -, Ta6: (Pe6: 13. La6: Ld6 en zwart komt nog redelijk weg). 13. La6: Wit heeft nu toch een stuk gewonnen omdat Pe6: na Db5: het paard wint. 13. -, Lc7 14. Db5: Kf8 Gambiet vrijwillig de rokade op. Pf7 was nog mogelijk. 15. Le3: Pa6: 16. Da6: De stelling is opgeklaard en wit staat gewonnen. De rest is een kwestie van de bekende techniek. (vervolg op pag. 20)

Stelling na: 8. -, e3:

UIT DE KRANT

Interpolis 2e ronde

Wit: J. Tieman

Zwart: R. Hübner

1.e4	c5
2.Pf3	e6
3.e4	ed4;
4.Pd4:	e5
5.Ld3	Pf6
6.O-O	d6
7.c4	g6
8.Pc3	Lg7
9.Le3	O-O
10.To1	b6
11.De2	Lb7

Waalwijkers schaken weer

WAALWIJK - Vanaf 8 september draait de Schaakvereniging Waalwijk weer op volle toeren. Dit betekent, dat voor de seniores, elke donderdagavond om 8 uur de interne competitie wordt gehouden. Wat betreft de externe competitie start de Schaakvereniging dit seizoen met vier ploegen, waarvan één in de eerste klasse Noordbrabantse Schaakbond, één in de derde klasse en twee in de vierde klasse. De eerste wedstrijd hiervan vindt plaats op 17 september in Breda, waar de NBSB in verband met de viering van het 50-jarig bestaan van de Noordbrabantse Schaakbond een feestdag heeft georganiseerd voor alle Brabantse schakers, zodat in het Turkschip in Breda wel zo'n duizend mensen verwacht worden.

Ook voor de Waalwijkse jeugd is het schaakseizoen weer begonnen.

Elke dinsdagavond worden jongens en meisjes vanaf 10 jaar voorbereid op officiële schaakdiploma's; voor de beginners is er het pionnendiploma, het torendiploma voor hen, die de schaakregels al onder de knie hebben en voor de meer gevorderden is er het koningsdiploma. Bovendien kan de oudere jeugd zich na het koningsdiploma nog verder bekwamen via een aparte cursus. Na de schaaklessen kunnen de leerlingen in onderlinge partijen het geleerde uitproberen en zich voorbereiden op de competitiewedstrijden.

Vanaf dinsdag 13 september zijn deze activiteiten weer elke week om 18.30 uur in „De Leeft“ Belangstellenden kunnen dan altijd terecht om eens te komen kijken en informatie te verkrijgen.

Het ontstaan van de Wereldschaakbond, de FIDE.

Meermalen word er voor de Eerste Wereldoorlog aan gedacht de verschillende nationale bonden in een grote organisatie te verenigen. De Duitse en de Russische schaakbond beoogden dit reeds. De Duitse schaakbond werd in 1877 in Leipzig opgericht in navolging van de Britse schaakbond welke opgericht werd in 1857 naar aanleiding van een toernooi in Manchester. Bij de oprichting van de Russische schaakbond was ook de toenmalige voorzitter van de Duitse schaakbond, Prof. Gebhardt aanwezig. Aldaar werd overeengekomen dat de schaakbonden van beide landen eendrachtig zouden samenwerken om de verbreiding van het schaakspel te bevorderen. Tijdens de algemene vergadering van de Duitse schaakbond op 20 juli 1914 werd een commissie benoemd, bestaande uit Lasker, Robinow en de Rus Sosnitski, om de oprichting van een internationale schaakbond voor te bereiden. Als haar eerste taak zag de commissie het beschikbaar stellen van fondsen ter ondersteuning van noodruchtige schaakmeesters. Het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog verstoorte echter alle plannen. In 1924 vonden in Parijs de Olympische Spelen plaats. Deze gelegenheid benutte de Franse schaakbond, om een schaakolympiade te organiseren: 18 landen waren daarbij vertegenwoordigd. De hier verzamel-

„De Maasroute“
15-9-1977.

Vier teams winnen eerste kompetitieronde

Sukses voor Schaakklub

Het eerste kompetitietreffen is voor de Schaakvereniging Waalwijk uitgedraaid op een grandioos sukses. Bij deze slag waarvoor alle teams uit de provincie aan het bord kwamen in 't Turfschip in Breda, als omlijsting van het vijftigjarig bestaan van de Brabantse Bond, brachten alle vier de Waalwijkse selecties de volle winst op hun naam.

Waalwijk I moest het opnemen tegen het altijd onberekenbare Eindhoven III. Dit keer kwamen zij maar met acht mensen in de slag zodat twee partijen al meteen reglementair werden gewonnen door M. Goudberg en P. Kuysten. Voor de overige punten stonden borg R. Waeterschoot 1, W. Schreurs 1, W. Postema 1, M. de Wit 1, D. Pullens ½, C. Henstra ½ en B. Feiber ½. De partij van J. Nijman werd afgebroken, wat op dit totaal voor Waalwijk I een winst opleverde van 7½-2½.

Het tweede team van Waalwijk gaf De Pion uit Roosendaal met 6½-1½ het nakijken. Hier waren de puntenmakers H. Schaaf 1, A. van Bladel 1, C. Brouwers 1, J. Pullens jr 1, I. v.d. Gouw 1, J. Keersmakers ½ en E. Rutten ½.

Waalwijk III moest het opnemen tegen het Udense ODI II, omdat schaakklub Dorst het op het laatste moment voor de nieuwe competitie had laten afweten. De "thuisclub" liet er met een schitterende 7-1 overwinning geen twijfel aan bestaan wie hier de sterkste was, wat ook nog een fraaie schaakklok ter waarde van f 80,— opleverde. Hier kwam de winst van F. Slosse, C. Couwenbergh, J. Pullens sr, J. Groothuis, C. Kuys, J. Duquesnoy, allen goed voor 'n volle punt, en B. Nootenboom won weer reglementair.

Het vierde team van Waalwijk maakte de suksessenreeks van die dag compleet door met 4½-3½ te winnen van De Oude Toren uit Berkel Enschot. De winst kwam hiervan F. van Belle 1, B. van Riel 1, H. Pullens 1, J. van Hulten ½, E. Heppöler ½ en L. Goossens ½. Nog meer glans kreeg deze uitslag omdat tegen deze ploeg die vorig jaar nog lang in de running was als kampioenskandidaat, de Waalwijkse debutanten zich de kaas niet van het brood lieten halen.

"De Waalwijkor", 22-9-1977

UIT DE KRAAN

12. Wd1	Pd47
13. Lb1	Oe7
14. f3	Tee8
15. b3	Oeb5
16. Dd2	Tf4e
17. Pde2	Lf8
18. Lh6	Le7
19. Pd4	La2
20. Te1	Te6
21. Kh1	Te5
22. Le3	Te5-c8
23. Lg5	Te5
24. Le3	Te5-c8
25. Lf2	Lf8
26. Ld3	Ph5
27. Lf1	Pe5
28. Le2	Pf6
29. Lg3	Pe57
30. Ted1	Ph5
31. Lh4	Lg7
32. Lg5	Pe5
33. Pe2	Lf8
34. Pe3	ff6
35. Lh4	f5
36. ef5:	gf5:
37. g411	f54:
38. Fg4:	Kh8
39. Pf6	Le7
40. Dh6	geeft op

De spelers besloten nu een lang gekoesterde gedachte te verwezenlijken: zij stichtten de wereldschaakbond, de FIDE. De leider van de Franse schaakbond, Pierre Vincent, inspireerde tot deze organisatie. In Parijs werden de statuten van de FIDE uitgewerkt. De FIDE (Fédération Internationale des Echecs), op 20 juli 1924 in Parijs opgericht, strekt haar werkzaamheid uit over alle schakers en streeft ernaar hen op gelijke wijze te steunen. De FIDE is samengesteld uit alle schaakbonden ter wereld. Zij houdt zich bezig met het uitbouwen van de betrekkingen tussen de schaakbonden, zonder zich in hun interne aangelegenheden te mengen. Ook organiseert zij internationale individuele en landenwedstrijden en probeert zij iedere internationale schaakactiviteit te bevorderen. De FIDE heeft als verdere doelstelling de opvoedkundige waarde van het schaakspel te bewijzen en het verbroederende karakter van het spel aan te tonen. De eerste president van de FIDE werd de Nederlander mr. A. Ruah, die

SCHAKEN OP POSTZEGELS

TITELWEDSTRIJD OM HET WERELDKAMPIOENSCHAP 1948

Tot rond 1948 waren de wedstrijden om het persoonlijke wereldkampioenschap niet zo best georganiseerd als tegenwoordig en iedere schaakspeler kon eigenlijk de titelhouder uitdagen. In 1946 kwam de Internationale Schaakfederatie met plannen om dit systeem te verbeteren. Het probleem werd nog urgenter toen de nog regerende wereldkampioen Dr. Alexander Alexandrowitsch Aljëchin in 1946 te Lissabon dood achter het schaakbord zittend aangetroffen werd. Aljëchin was wereldkampioen sedert 1927, toen hij José Raoul Y Graupera Capablanca te Buenos Aires onttroonde met een onderbreking van twee jaar (1935-1937) toen hem de titel ontnomen werd door onze landgenoot Prof. Dr. Nachgielis Euwe. Na 1937 werden er geen wedstrijden om het wereldkampioenschap meer gehouden, hetgeen te wijten was aan de tweede wereldoorlog. De F.I.D.E. had er in toegestemd, als een tussentijdse oplossing voorafgaande aan het later geïntroduceerde driejarige kwalificatiesysteem, dat er een toernooi gehouden zou worden tussen zes van de beste schakers ter wereld. Dit toernooi werd in twee delen gespeeld; het eerste gedeelte in Den Haag en het tweede gedeelte in Moskou.

De zes uitgenodigde spelers waren Botwinnik, Keres en Smyslof van Rusland, Fine en Reshevsky van de Verenigde Staten en de ex-wereldkampioen de Nederlander Euwe. Fine nam de uitnodiging niet aan en het toernooi werd gehouden door de vijf overgebleven spelers. Zij moesten elk vijf maal tegen elkaar uitkomen; de winnaar werd de nieuwe wereldkampioen. De titel werd gewonnen door Botwinnik met 14 punten, vóór Smyslof met 11 punten,

Keres en Reshevsky-10½ punten en
Euwe 4 punten.

Ter gelegenheid van het tweede
gedeelte van het toernooi, dat
plaats vond te Moskou, werden
drie zegels uitgegeven. De 30 K

en de 50 K laten het Handelsunie-gebouw zien waarin het tour-
nooi plaatsvond. De 40 K vertoont een toren en schaakbord op
een schild; een copie van de trofee welke de winnaar werd aan-
geboden. Ter gelegenheid van het eerste gedeelte van dit tour-
nooi te Den Haag werden géén zegels uitgegeven; zelfs een ge-
legenhedenstempel was er niet bij.

Vermeldenswaardig is nog dat sinds dit toernooi alle finale-
wedstrijden om het wereldkampioenschap plaats vonden tussen
Russische spelers, tot in 1972 Robert Fisher hier een einde
aan maakte.

	1	2	3	4	5	Totaal
1 Botwinnik	X	3	4	3½	3½	14
2 Smyslov	2	X	2	3	4	11
3 Keres	1	3	X	2	4½	10½
4 Reshevsky	1½	2	3	X	4	10½
5 Euwe	1½	1	½	1	X	4

G. Couwenbergh

(vervolg van pagina 17)

werd opgevolgd door de Zweed Polke Rogard. Tegen-
woordig bekleedt de vroegere wereldkampioen Max
Euwe deze positie. Uit een klein begin ontwik-
kelde zich tot een echte volkenbond van schakers,
waartoe meer dan 100 naties behoren. In 1931
werd een hulpfonds gesticht voor hulpbehoevende
schaakmeesters. Het lot van Kieseritzky werd als
waarschuwend voorbeeld genoemd. Toen deze be-
roemde meester, arm en verlaten in Parijs stierf,
was de enige treurende een kelner van het Café
de la Régence, die de dode de laatste eer bewees.

De FIDE ondersteunde met aanzienlijke bedragen de internationale
grootmeester Akiba Rubinstein tot aan zijn dood. Lange tijd gaf de
FIDE ook een eigen tijdschrift uit, maar helaas is de publikatie
hiervan gestaakt.

Naar aanleiding van de schaakolympiade in Nice vergaderde het con-
gres van de FIDE aldaar van 24-30 juni 1974. Euwe werd als presi-
dent herkozen. Een 11e Afro-Mediterrane zone werd opgericht. Het
begin van de strijd om het wereldkampioenschap werd op 1 april 1975
vastgesteld, 47 meestertitels werden toegekend.

De festiviteiten ten gevolge van het 50-jarig bestaan van de FIDE
werden overschaduwd door twee gebeurtenissen. Bobby Fischer kwam
niet naar Nice. Daarmee handelde hij in strijd met de ongeschreven
wet van de FIDE. In strijd ook met de duidelijke bepalingen van de
FIDE was het besluit om Zuid-Afrika en Rhodesië van alle wedstri-
den uit te sluiten. Marokko en andere landen die samen minder

(vervolg van pagina 15)

16. -,Lb4 17. Dc4 Veel beter ziet 0-0 eruit. Na Lc3: wint wit het stuk immers terug met Dc3+.
 17. -,Pd5 18. Ld2 Wit moest enige verdedigende zetten doen, maar nu is zwart wel uitgepraat.
 18. -,g6 19. 0-0, Kg7 20. Pc6, Df8 gedwongen; na Dd6 volgt Pce4 en wit wint nog een stuk.
 21. Tbf1, Lc3: 22. Lc3: (niet 22.Tb8,Db8: 23.Pb8:,Ld2: en zwart heeft twee stukken en een toren voor een dame). 22.-,Da3 23.Db3,Db3: 24.Tb3:,Ta8 25.g3!,Ta1+??? 26.La1: en zwart gaf op. De laatste zetten werden in hevige tijdnood gespeeld.

W.Postema.

(vervolg van pagina 19)

schaakers tellen dan iedere middelgrote stad in Europa, brachten met behulp van de Oosterse staten een krappe meerderheid op om de politiek in de organisatie binnen te voeren.
 Een land kan volgens de statuten slechts dan uit de FIDE worden gestoten, wanneer zijn schaakbond in strijd met de bepalingen van de FIDE handelt. Op grond van een machtiging van de algemene vergadering had Euwe ter plaatse de situatie in beide landen onderzocht. Het verslag van de president bevatte - volgens een mededeling van het lid van de centrale commissie van de FIDE, Klaus-Peter Reiber - niet genoeg belastende feiten om ook maar in de verste verte de uitsluiting van de beide schaakbonden te rechtvaardigen. Ondertussen is in Haifa (1976) besloten Zuid-Afrika weer aan de FIDE-wedstrijden te laten deelnemen.

PROBLEEMWEDSTRIJD

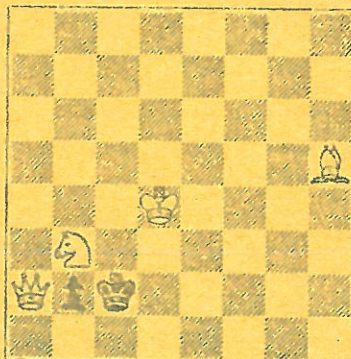
Op verzoek van enkele trouwe probleemoplossers wordt nogmaals dezelfde(schijnbaar moeilijke) problemen geplaatst. Ook indien U slechts één oplossing hebt kunnen vinden kunt U deze zonder valse schaamte inleveren. U staat dan nog erg ver voor op diegenen die nog geen enkele oplossing konden vinden!

33.

wit: Kd4 Da2
Lh5 Pb3

zwart: Kc2
pion: b2

Tweezet

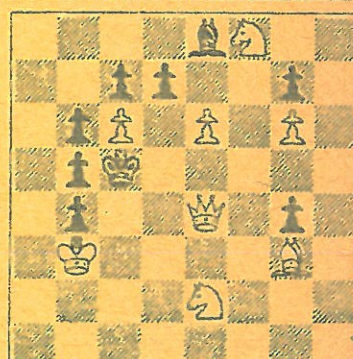

34.

wit: Kb3 Da4
Lg3 Pa2 Pf8
pionnen: a6 e6
g6

zwart: Kc5 Le8
pionnen: b4 b5
b6 c7 d7 g4 g7

Tweezet

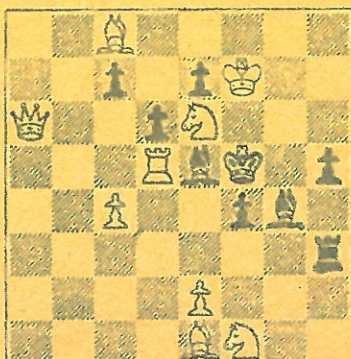

35.

wit: Kf7 Da6
Td5 Le8 Le1 Pg6
Pf1
pionnen: c4 e2

zwart: Kf5 Th3
Le5 Lg4
pionnen: a7 d6
e7 f4 h5

Driezet

36.

wit: Kc1 Tf3
Th7 La2 Lh2 Pa2
pionnen: b3 e7
f6 g4

zwart: Kd5 Tf4
Pa4
pionnen: a5 g5

Driezet

